

Kunst avalikku ruumi

Tänaseks on kultuuriministeeriumis teist korda kogunenud väga väärakas Eesti kunsti ja arhitektuuri tippeksperdidest koosnev töörühm, kes arutab ja otsib parimat lahendust nn protsendiseaduse elluviimiseks. Nimelt soovitakse realiseerida valitsuse tegevusprogrammist tulenevat ideed, et kui ehitatakse mõni avalik hoone, siis teatud protsendi eest ehitusfinantseeringu maksumusest tellitakse keskkonda ka kunstiteoseid.

Avaliku ruumi ja ehitatud keskkonna esteetiline rikastamine ning harmoonilise elukeskkonna loomine on eesmärk, mille poole püüdlemise üle ei vaidle ilmselt keegi. Eesti majandusarengu edu on küll võimaldanud ehitada ja renoveerida hulgaliselt avalikke hooned: koole, raamatukogusid, haiglaid ja palju muid hooned. Tihtilugu need on viisakad "euroremondi" näidised, aga vajakas jääb lennukaid ideid ja lahendusi nii hoonete sisekujunduses kui ka välisilmes.

Protsendiseaduse või samaste programmide praktika on laialt levinud paljudes Euroopa riikides ja mujal maailmas. Kui varasematel sajanditel kunsti ja arhitektuuri ühendati suures osas tänu kunstimäestusele, siis viimasel paarikümnel aastal on järjest enam võetud kasutusse protsendiseaduse põhimõtteid, mille puhul kunsti kasutamine avalikus ruumis on tagatud valitsuse või omavalitsuse kehtestatud regulatsioonidega.

Suur töö ideest lõpplahenduseni seisab veel ees. Nagu ka elav diskussioon nii poliit- kui ka kultuuriringkondades. Näen protsendiseaduses võimalust kunstivaldkonna ja eelkõige eesti kaasaegse kunsti seninägematu arengule. Nii saame avaliku ruumi rikastamisel uut ja ergutavat võimalust tutvustada meie kunstnike loomingut ning esitada loomeinimestele uue väljakutse.

Kunst peab näitusesaalidest rohkem välja pääsema ja võiks olla avalikus ruumis huvilistele nautimiseks.

Laine Jänes, kultuuriminister

Aktuaalne

Lk 2 Eesti majandus edeneb rahulikult ja jõudsalt

Persoon

Lk 3 Kristiina Ojuland jagab end Tallinna ja Virumaa vahel

Parlamendis

Lk 4 Tulumaks jääb Eesti konkurentsieeliseks

Huvitavat lugemist

Lk 7 Ida-Virumaa on ka kaevandustega kaunis

FOTO: REFORMIERAKOND

Peaminister Andrus Ansip pensionäridega kohtumas.

Elu paraneb kõigil

Peaminister Andrus Ansipi kinnitusel on valitsusliidu üheks peamiseks eesmärgiks saavutada Eesti rahvas-tiku positiivne iive. Seda sündimuse kasvu, keskmise eluea pikendamise ja elukvaliteedi tõstmise teel.

Vanemahüvitise nelja aasta tagune sisseseadmine, selle kestvuse pikendamine lapse 1,5 aastaseks saamiseni ning kehavälise viljastamise toetamine loovad turvatunde, et peredesse süniks üha rohkem lapsi.

Lapsed on meie tulevik; vanavanemad järjepidevuse, traditsioonide ja tarkuse kandjad. Nii tänaste kui homsete eakate kindlustunnet tõs-

tab sel aastal uuenenud pensionisüsteem ning pensionide tõus. Ametisoleva Riigikogu koosseisu esimene eelnõu tõstis pensioni baasosa möödunud aasta 1. juulist erakorraliselt 250 krooni võrra ning sügisel sai seaduseks pensionide rehkendamise uus valem, mille järgi kasvab pension igal aastal just nii palju kui maksimaalselt võimalik.

Raha pole peamine

Käesoleva aasta 1. aprillist tõusid pensionid keskmiselt 21,6% (eelmise aasta samal ajal 12,2%) ja vaatamata selle aasta suhteliselt kõrgetele inflatsiooninumbritele, peaks pensionitõusu läbi pensionäride reaalse ostujõud suurenema 14%.

Ja kuigi raha on oluline, pole see peamine. "Jõukus on vahend, mis võimaldab elukvaliteeti tõsta ja seeläbi keskmist eluiga pikendada. Re-

Oluline teada!

Esimesest aprillist tõusis Eestis pension keskmiselt 21,6 protsenti. Keskmine pension tõusis ligi 800 krooni võrra, ulatudes nüüd 4560 kroonini. Enne käesoleva aasta esimese aprilli pensionide indekseerimist oli see 3769 krooni. Eesti keskmine pensionistaaž on 44 aastat.

formierakond on alati leidnud, et parim sotsiaalpoliitika on tugev majanduspoliitika," ütles peaminister Andrus Ansip.

Eakad saavad edust osa

Meil on läinud hästi – keskmine palk tõusis möödunud aastal 20%, ka sotsiaalmaksu laekus võrreldes 2006. aastaga 25% rohkem. Andrus Ansipi kinnitusel sai sellest edust teenitult

Kommentaar

Hie Hiile, pensionär Tamsalust

"Pensinõus on hea ja õige asi. Igapäevase elu teeb see oluliselt lihtsamamaks. Eks muidugi tuleb osata majandada, mitte kohe kiirustada järjekordsete hullude päevade raames seda pensioniraha laiaks lõõma. Olen ise veel aktiivne töönime- ja röömustan, et koos pensionitõusuga suureneb ka see summa, mis pensionist on tulumaksuvaba."

osa ka meie vanem põlvkond, kellel polnud võimalik aktiivse töölkäimise ajal jõukust koguda. Nimetagem seda kas või võla lunastamiseks, sest tänu tänastele eakatele saame meie vabas ja turumajanduslikus Eestis elada ja töötada.

Juhtkiri

Hoolida oma riigist

Demokraatliku riigi üheks tunnuseks on vabadel valimistel ametisse pandav esinduskogu, kes otsustab, kuidas asjad riigis käivad, milliste reeglite järgis seal elatakse. See kogu võtab vastu seadused, paneb paika valitsuse, otsustab vähemad põhimõttelised otsustamist vajavad küsimused. Et vabas riigis on kodanikud erinevad, saab erinevate ilmavaadete väljendajaks ka parlament. Koos otsustamise vajadus lihviv maha teravad nurgad ning viib enamasti parimate otsustusteni.

Riigikogu vajab muutusi

Kriitikat ei vabasta seda esinduskogu keegi. Pigem vastupidi: vaba kriitika võimulolijate aadressil on demokraatliku riigi üks olulisi alustalasid. Kriitika Eesti Riigikogu aadressil, kus üksikute kiivas tegusid üldistatakse parlamendile tervikuna, on viimaste aastatel olnud moes. Ühiskond näib ootavat jõulist parlamendireformi.

Üks selle reformi võimalik kava pakuti tänava jürikuul välja. Parlamendisaadikute arv võiks väheneda viiendiku võrra (seda soovitas juba Lennart Meri), Riigikogu komisjonide struktuur muutuda, side valijatega muutuda veelgi tihedamaks. Ent reformimisel on piirid. Läti näide, kus seadustamisel on võimalus, et populistliku kampaaniaga võib parlamendi laiali saata, on hoiatav eeskuj, mis võib viia demokraatia kadumiseni.

Eesti Teataja on rõõmuga märganud, et sellel kevadel on Eesti ajalehtede toon muutunud vastutustundlikumaks ja hoolivamaks. Kirumist on vähem, sisukaid arutlusi rohkem. Märkimisväärne on seegi, et ajalehtede internetiküljed on ise hakanud piirama anonüümsete öelutsevate kommentaaride levikut.

Loodus prügivabaks

Sellel kevadel saab teoks märkimisväärne kodanikualgatus. 3. mail soovitakse kokku korjata kõik see prügi, mis aastatega metsa alla ja mujalegi avalikku ruumi laiali tassitud on. Usutavasti saab siit alguse laiem suhtumise muutumine. Oleme uhked oma riigi üle, ei lagasta seda ning ei salli, kui lagastatakse. Märkimisväärne on prügikoristuspäev veel seepärast, et mõte Eesti puhtaks teha sündis mitte valitsuse korraldusega, vaid aktiivsete inimeste ettevõtlikkuse tulemusena alt-poolt. Kodanikuühiskonnas, kus kõik vastutavad oma tegude eest, on loomulik, et hoolitakse sellest, mis enda ümber toimub, mitte ei otsita vingus näoga süüdlasi.

Majandusest. Ilma paanikata

FOTO: PRESSIFOTO

Andrus Ansip, Eesti Vabariigi peaminister

Rasked ajad majanduses ei pea ilmtingimata inimestes paanikat põhjustama.

Praeguste eelarve kärpete kontekstis tundub mõistlik keskenduda Eesti majandusolukorrale üldisemalt. Eesti majanduskasvu aeglustumine oli ja on meie avatud majanduse hea tervise huvides mitte ainult kasulik, vaid ka vajalik. Kasvu aeglustumise faasis muutub konkurents tihedamaks, alaneb palgasurve ja paratamatult pingestub ka tööturg. Kuid ka see on pikas perspektiivis tulemuslik, sest muutunud olud sunnivad inimesi lahendusi otsima. Üks lahendustest on kindlasti enesetäiendamine. Hiljuti ilmunud inimarengu aruanne juhhib Eesti puhul väga selgelt tähelepanu sellele, et Eestis ei osale inimesed elukestvas õppes sel määral, nagu ühele innovatiivsele ja edasipürgivale riigile kohane oleks. Meil ei ole võimalik võrrelda oma inimeste osalust ümberõppes näiteks samasuguse näitajaga Rootsis või Taanis, me lihtsalt ei mahu pildile. Elukestvas õppes osalemine ja täiendõpe pole eraldiseisva küsimusena vaadeldavad, vaid kogu ülejäänud institutsionaalne raamistik, sh ka töölepinguseadus peab seda toetama.

Säästmine on võtmesõna

Umbes aasta tagasi olime tunnista-jaiks debattidele, kus kutsuti üles valitsust ja Eesti Panka ülitõsiselt koostama n-ö rahvusliku kriisi programmi, et parandada jooksevkontode defitsiiti, tõkestada odava laenuka kanaliseerimist põhjendamatusse eratarbimisse, soodustama säästmist ja

Eesti majanduse arengumootoriks saavad tulevikus eksport ja tootmise arendamine, mitte sisetarbimine.

vältima suurt kulutamist. Tegema midagi, et tõkestada ülekuumenenud kinnisvaraturgu. Ka tookord soovitas valitsus võtta asja rahulikult, sest me uskusime Eesti avatud majanduse võimesse kohaneda.

Täna on suur osa Eesti makromajanduslikest näitajatest paremad kui eelmisel aastal, peetagu seda siis liigoptimistlikuks lähenemiseks või mitte. Majanduskasvu tublisti kergitanud kinnisvarasektori maruline areng ei saanud kesta igavesti. Nüüdseks on kinnisvarabuum vaibunud ning sisenõudlus oluliselt vähenenud. See, et majanduskasvu veab laenu-rahjal põhineva sisetarbimise asemel eksport, sisendab lootust, et meie majandus kohaneb muutunud oludega kiiresti. Optimismi kahandab aga teadmine, et majandus jahtub ka meie põhilistel eksporditurgudel ja see võib omakorda kaasa tuua väiksema nõudluse meie kaupade järele. Paratamatult mõjutab väljaspool meie riigi piire toimuv ka meie

majandust. Kuid me oleme ikka osanud muutuval olusid oma majanduse arendamiseks ära kasutada. Ma usun meie riiki ja meie majandusse. Valitsus ei tohi asuda panikõõride etteotsa.

Probleem oli teada

Nii avalik kui erasektor peavad otsima lahendusi Eesti majandusele hädatarvilikele struktuursetele muutustele. Valitsus ja Riigikogu on asunud eelarveaasta tasakaaluliseks lõpetama

Kuigi Eestis majanduskasv jaheneb, unistab iga Euroopa riigi juht just sellisest majanduskasvust.

majanduse kulutusi 3,1 miljardi krooni ulatuses kärpima. Kindlasti on mõistlik külmutada valitsussektori palgafond, mis tähendab seda, et järgnevatel aastatel peaks palkade tõstmise

ne olema võimalik ainult vakantsete koosseisude koondamise arvelt. Ouline on hoiduda kulude kärpimisel kampaanialikkusest ja kärbe ei tohiks kujuneda 1999. aastaga sarnaselt vaid kosmeetiliseks, mil eelarve aasta lõpetati rekordilise 3,7-protsendilise defitsiidiga. Eelarvekärped peavad soodustama majanduse arengut, mitte selle tulevikku ohtu seadma.

Kokkuvõtvalt – me olime eelmisel aastal väga hästi teadlikud, et Eesti majanduskasv ei saanud jätkuda senise kiirusega ja pidigi aeglustuma – rohkem või vähem piisavas ulatuses sellega arvestati ja 2008. aasta eelarve koostati läbi aegade suurima ülejäägiga. Prognoosid on ikka tõenäosuslikud ning majandusprognooside realiseerumise tõenäosus on väikseim majandusliku pöördumise aegadel. Majandus jahtus kiiremini, kui ükski 2007. aasta septembris-novembris avaldatud prognoos ette nägi. See eksimine ei ole ei patt ega kuritegu. **ETI**

Narva muretseb kohalike tervisesportlaste heaolu pärast

Narva plaanib hõlbustada sportimisvõimalusi linnakodanike jaoks, kes peavad lugu looduskeskkonnast ja tervisesportlastest eluviisidest.

Lähiaastatel on Narva elanikel lootust saada sportimisvõimaluste mitmekesistamiseks ka uus terviserada, mis peaks linlasi ka rohkem tervisespordi juurde tooma. Hetkel tegeletakse tervisespordi arendamise projektide ja detailplaneeringute koostamisega ja loodetakse Euroopa Liidu fondidelt saada projektiks raha.

Suusa- ja jooksurada

Narva linnasekretäri Ants Liimetsa sõnul on arengukavas plaan ehitada terviserada Pähklimeest kuni Narva-Jõesuuni. "Plaanis on teha rada, kus saaks

Ants Liimets usub, et leitakse vahendid spordiradade rajamiseks.

talvel suusatada ja suvel joosta ning jalgrattaga sõita," sõnas Liimets.

Raha fondidest

Praegu Narva linnas ja selle ümbruses väga häid tingimusi selleks loodud pole. "Metsas on küll kepikõnnirajad, kuid need ei vaja nii suurt hooldamist ja suurt projekti, kui suusa- ja rattarajad," rääkis Liimets. Mahukaks projektiks aga pole omavalitsusel oma vahenditest kõike raha välja panna. Seega tegeletakse praegu Narva linnavalitsuses sellega, et projektid Euroopa Liidu sotsiaalfondidele kinnitamiseks saata ja sealt vajalikke finantsvahendeid saada.

Tänavad korda

Kui aga metsaradadest ja asfaltteerimisest rääkida, siis on Liimetsa sõnul vaja ka Narva linna tänavad kor-

da teha. Mehe sõnul on tänavad kümne aastaga kõvasti amortiseerunud ja hakkavad varsti Tallinna halbu teelolusid meenutama. Kuna nii kolossaalse projektiga tegelemine võtab aastaid ja nõuab suuri kulutusi, siis on selge, et ühe korraga pole selle teostamine mõeldav. "Omavalitsused peavad garanteerima elanikele puhta vee ja korralikud teelud. Praegu on tänavatel palju auke ja igal aastal üritatakse mingi osa tänavatest kapitaalselt remontida," sõnas Liimets. Ka sellel kevadel on Narva linnas oodata mõningate tänavate asfaltteerimist ja asfaldiaukude lappimist, mis peaks linnakodanikele mõneti leevendust tooma. Loodetavasti käivituvad projektid plaanipäraselt, sest sellega teeks Narva linn suure sammu edasi inimeste elukvaliteedi parandamiseks. **ETI**

FOTO: PIRET PAKLER

Igal võimalusel püüab Riigikogu aseesimees kontorilaua tagant eemale saada ja kohtuda oma valijatega.

Kristiina Ojuland jagab end Tallinna ja Virumaa vahel

Riigikogu aseesimees Kristiina Ojuland on võtnud enda südameasjaks lahendada Virumaa probleeme ja külastada igal võimalusel oma lapsepõlvepaiku.

“Olen Virumaal sündinud ja kasvanud, minu vanemad elavad Virumaal. Kõik aastad, mis ma olen olnud Riigikogus, on mind valitud Virumaalt. Tahakski siinkohal tänada kõiki neid inimesi, kes on mind läbi nende aastate toetanud ja usaldanud.

Olles valitud Virumaalt, on minu otsene kohus tegeleda üleriigiliste asjade seas ka Virumaa murede ja rõõmudega. Minu jaoks on täna suuremad probleemid, mis vajavad lahendamist, vee ja kanalisatsiooni trasside väljaehitus, mis on kahjuks takerdunud järsult kasvanud ehitushindade tõttu,” räägib Ojuland.

Omaavalitsuste liitmine

Riigikogu aseesimehe sõnul on probleemiks kohalike väiksemate asulate vähene valgustus – inimesed kobaavad sõna otseses mõttes pimeduses. Kuid ka kohalike omavalitsuste liigne väikus, pole ju normaalne see kui,

näiteks valla kõige suurem tööandja on vallavalitsus?!

“Leian, et liiga väikesed kohalikud omavalitsused ei ole enam jätkusuutlikud. Ainus tee seda probleemi lahendada on nende liitumine teiste omavalitsustega. Palju on muidugi räägitud kartusest, et ilma oma vallamajata jäävad osad vallad ääremaaks. Sellele tahaks ma küll vastu vaielda – öelge, palju on tavakodanikul aastas vaja vallamajja minna?” arutleb Ojuland.

“Suuremad omavalitsused suudavad ka midagi suurt ära teha. Näiteks on neil kergem ja odavam korraldada ühistranspordi liikumist, prügi-käitlemist jms. Arvan, et elada täisväärtuslikku elu väljaarendatud keskkonnas, kaalub ülesse oma vallama ja olemasolu.”

Kohtub valijatega

Virumaalt valitud saadiku kohtumised kohalike omavalitsuste juhtidega on reeglina seotud infovahetusega mingi konkreetse omavalitsuse probleemi lahendamiseks. “Olen jõudumööda saanud neid aidata. Mainimisväärsed oleks vaid Käsmu mere- muuseumi jätkamine nüüd juba kultuuriministeriumi haldusalas ja Tam- salu vallas asuvate ärimaade munit- sipaliseerimisele kaasa aitamine.”

“Sääraseid asju, kus ma olen saanud kaasa rääkida ja aidata, on veel. Kodanike vastuvõtt on mul regulaarselt kord kuus Rakvere Reformiera-

Andsin valimiste ajal lubaduse, et käin Virumaal ka peale valimisi ja kavatsen oma lubadust pidada.

konna kontoris Tallinna 25, kus annan ka igakuise raadiointervjuu Radio Virule kuu sündmustest Riigikogu ja valitsuses.”

Kutsetega kohtumisi on muidugi rohkem: koolid, vanurite päevakeskused, rahvamajades toimuvad perekulbid, jne. 9. mail, Euroopa päeval kavatsen Ojuland terve päeva Virumaal veeta erinevate ürituste raames.

Tihe küllaline

Riigikogu aseesimees külastab Virumaad keskmiselt kaks korda nädalas.

“Andsin valimiste ajal lubaduse, et käin Virumaal ka peale valimisi ja kavatsen oma lubadust pidada. Pean ennast piisavalt hästi informeeritaks Virumaal toimuvast ja sellele aitavad palju kaasa ka meie maakondliku or-

ganisatsiooni liikmed ning kohalike omavalitsuste juhid, kellega on kujunenud tihe koostöö. Tuleviku muutmise on eelkõige inimeste ja valijate enda kätes. Tehke õigeid otsuseid ning asjad hakkavad paremuse poole minema. Käed rüpes istumine ja lihtsalt kurtmine ei vii kuskile. Hea meel on selle üle, et Ida-Virumaa on täna Eesti mastaabis silmapaistev tööstuspiirkond, mis areneb endiselt kiiresti,” räägib Kristiina Ojuland.

Kaunis elukeskkond

Paljud ei uskunud veel kümme aastat tagasi, et Virumaal midagi arenema hakkab. Aga tänu ettevõtlikele inimestele on elu seal väga kiiresti muutunud. Lääne-Virumaal võiks Ojulandi arvates veelgi jõulisemalt kasutada turismipotentsiaali. Puhast ja kaunis elukeskkond nagu see on Lääne-Virumaal, on suur väärtus ja see muutub aina hinnatumaks.

“Meie erakonnas palju noori ja haritud inimesi. Valmistume 2009. aasta kohalike omavalitsuste valimisteks ja me tuleme välja väärikate nimekirjadega tublidest inimestest, kes ei taha lihtsalt kohalikes omavalitsustes võimul olla, vaid ka midagi konkreetset ära teha,” lausub Euroopaski hästi tuntud poliitik.

Lühidalt

Rakvere jalgrattapatrull läheb kuuendale ringile

Rakvere linna jalgrattapatrull alustab kuundet hooaega traditsiooniliselt volbriöö ehk ööl vastu 1. maid.

Jalgrattapatrulli juht Aare Veedla ütles linnavalitsuse turvalisuse- ja kriminaalpreventsiooni viimasel koosolekul, et volbriöö on väljas neli meest. Veedla sõnul tõstis Vinni vald abipolitseinike tunnitasu 45 kroonini ja Rakvere linnas oleks vaja sama teha, sest kõik jalgrattapatrullis osalevad kaheksa abipolitseiniku elavad linnast väljas ja käivad tööl isikliku autoga.

FOTO: SCANPIX

Mullu tegutses linna jalgrattapatrull ajavahemikul 1. maist kuni 30. oktoobrini ja 20. detsembrist 15. jaanuarini. Kokku oldi väljas 1157 tundi.

Selle aja jooksul tabati 215 alkoholi- ja narkootikumidega seotud juhtumit. Samuti jäi rattapatrullile vahele 24 narkojuures inimest.

Lisaks meelemärkide pruukijatele tabas jalgrattapatrull kaheksa juures roolikeerajat, 12 juhiloata mopeedijuhti, kaks murdvarast ja kolm tagaotsitavat.

Virumaa Teataja

Virumaa kolledži ühiselamu muutus üliõpilaskoduks

Aprilli alguses pandi TTÜ Virumaa kolledži endise ühiselamu seinale silt “Üliõpilaskodu”. Nimevahetus on õigustatud, sest selles hoones on viimase aastaga toimunud olulised muutused.

“See pole tõesti enam ühiselamu, vaid üliõpilaskodu oma infrastruktuuriga: infokeskus, auditooriumid, raamatukogu, jõusaal, saun ja pesula üliõpilastele,” ütles kolledži direktor Viktor Andrejev üliõpilaskodu avamisel.

Üliõpilaste päralt on kolmas ja neljas korrus, kus toad on pärast rekonstrueerimist ühendatud plokki- deks. Igaühes neist on kaks kahe- kohalist tuba, nende vahel köök, dušikabiin ja tualett.

Majas on väike 30 kohaga hotell ja kuus kahekohalist numbrit külalisõppejõududele.

Ühiselamu rekonstrueerimisele kulus 26 miljonit krooni, millest 17,5 miljonit krooni saadi Euroopa toetustfondidest, 3,4 miljonit haridus- ja teadusministeriumist ja 5,1 miljonit krooni Tallinna tehnikaüli- koolilt.

Praegu tegeleb kolledži hooneid ümbritseva ala detailplaneeringuga.

Põhjarannik

Lühidalt

Valitsusliit toob säästueelarve Riigikogu ette

Rahandusminister on valitsusliidu eestseisuse koosolekul andnud ülevaate kokkuvõtteid ja koostamise seisust.

"Valitsusliidu eestseisus otsustas, et käpmissesse peavad kõik ministriidid suhtuma ühtviisi vastutustundlikult ja 7-9% ulatuses tuleb kulud ka realselt kokku tõmmata. Praegu on just aeg, kui kokkuvõtteid ei tule mitte ainult rääkida, vaid seda tuleb ka tegudega tõestada," rääkis Reformierakonna fraktsiooni esimees Keit Pentus.

Valitsus on otsustanud, et säästueelarve kokku pannud valitsus esitab selle kohe ka Riigikogule. "Selguse saamine on praktiline mitmes mõttes. Riigikogu peaks jõudma negatiivse lisaelarve vastu võtta enne suvepuhkusele minekut," lisas Pentus.

Keit Pentuse sõnul otsustati valitsusliidu eestseisuses erand teha vaid kaitseministeeriumile. "Kaitsekulutuste osas oleme võtnud rahvusvahelise kohustuse, sellest lahitiitlemine võiks minna mitmes mõttes liiga kalliks. Kaitsekulutuste osakaal SKP-st väheneda ei tohi, sellega olid ka meie partnerid nõus."

Karin Kalda

Lasteaiakohad või Kalevipoe?

2009. aastani on veel aega, kuid järgmise aasta linnaeelarve koostamine on juba lahti läinud. Kuidas jaguneb Tallinnas raha olulisemate ja suuremate valdkondade vahel, peaks praeguseks suuresti juba paigas olema. "Teede-ehituse kõrval peaks Tallinn kindlasti palju rohkem panustama ka lasteaedadesse ja uute lasteaiakohtade loomisesse," arvas Riigikogus rahanduskomisjoni kuuluv Keit Pentus. "Sõnades on linnajuhid küll palju rääkinud sellest, et uusi lasteaia-kohti tuleb luua, aga olukord ise pole grammigi paremaks läinud. Järjekorrad lähevad aasta-aastalt ainult pikemaks, söimekohtade puudus pole kolme aastaga vähenenud." Keit Pentuse sõnul on linnaeelarve suurus mõne aastaga küll sisuliselt kahekordistunud, aga lasteaedadele suunatav raha püsib ikka samas suurusjärgus. "Kalevi-voja kuju merre panemine on küll vaimukas idee, aga selleks planeeritava 60 miljoni eest saaks ehitada kaks suurt lasteaeda või laiendada olemasolevaid eri linnaosades asuvaid lasteaedu 15 söimerühma võrra. Vastutustundlik linnavalitsus peaks kindlasti eelistama uusi lasteaia-kohti Kalevivoja kujule."

Kadri Penjam

Eesti tulumaksusüsteem jääb ettevõtjasõbralikuks

Riigikogu kinnitas tulumaksuseaduse muudatused, millega ettevõtete kasumi maksustamine muudeti Euroopa Liidu õigusaktidele vastavateks. Riigikogu rahanduskomisjoni esimees Jürgen Ligi kinnitab, et ettevõtjasõbralik tulumaksusüsteem jääb ka edaspidi Eesti eeliseks.

Juba aastaid on teada, et Eesti ettevõtete tulumaksusüsteemi muudetakse aastaks 2009. Aastaid on otsitud lahendusi, kuidas Eesti süsteemi eelised muutmisele siiski säilitada – investoritele ja majanduse arengule on see väga soodne. Nüüdseks on valik tehtud, nii et süsteemi eripära säilib, kuid vaieldavad kõrvaldatakse. Põhiline muudatus on tulumaksu maksimaalne lahtisidumine dividendist.

Aruandlus lihtsamaks

Jürgen Ligi kinnitusele tekitasid Euroopa Liidu nn ema- ja tütarettevõtte direktiivi tõlgendused kahtlusi meie ebatraditsioonilise maksustamise suhtes, kus tulumaksu kogutakse alles kasumi jaotamise korral, ja me andsime Euroopa Liiduga liitumise eel lubaduse probleemid kõrvaldada.

"Maksuperioodiks saab ettevõtete tulude maksustamisel edaspidi aasta, välja arvatud erisoodustused, mis on seotud palgaaruandega," sel-

Kokkuvõttes saame pikka-otsingute järel väga hea tulumaksulahenduse, mida eksperdid kiidavad, konkurendid aga kiruvad.

gitas Ligi. Dividendi maksustamisele liidetakse kingituste, annetuste, vastuvõtukulude ja ettevõtlusega mitteseotud kuludega seotud tulumaks. Äriühingu tasemel maksustatakse ka likvideerimisjaotised, kapitali vähendamisel ning tagastamisel/tagasiostmisel saadud tulu.

Juriidiliste etteheidete vältimiseks ning eelarvelünga vähendamiseks võetakse edaspidi kasutusele avansilised maksed. Nende suuruse aluseks on kolme eelmise aasta keskmise maksukohustus. 2009. aastal on ette nähtud 3 makset igaüks 25% sellest, edasi kaks (1/3) ja lisaks 1 lõplik (vt lisa).

"See tundub esmapilgul ebameeldiv, kuid saab osaks arvestuslikult vaid 10% ettevõteteist, vähendab aruandlust ning lükkab maksukohustust veelgi edasi. Alla 30 000 krooni avansimaks ei pea maksma, samuti saab juhul, kui eelmiste aastatega võrreldes on olukord halvenenud või dividendiplaani pole, maksuametiga avansist vabanemise üle kokku leppida," rääkis Riigikogu rahanduskomisjoni esimees.

Topeltmaksustamine kaob

Kaob kuni 15% osalusega mitteresidendi topeltmaksustamine. Ühtlustatakse ettevõtte ja mitteresidentist püsiva tegevuskoha maksustamist. Väiksemaid muutusi on veel. Endiselt ei teki maksukohustus kasumi tekkel, vaid seoses selle jagamisega. Rahvusvahelistel ettevõtetel kaob ära mitu topeltmaksustamise võimalust. Suletakse võimalus kasutada maksu-auguna ettevõtte likvideerimist. Mitteresidentide makstud litsentsitasudelt ei peeta enam maksu kinni.

"Kokkuvõttes saame pikkade otsingute järel väga hea tulumaksulahenduse, mida eksperdid kiidavad, konkurendid aga kiruvad," lausub Jürgen Ligi kavandatavaid maksumuudatusi kommenteerides.

Karin Kalda

Jürgen Ligi: Eesti tulumaksusüsteem on pälvitud järgijaid.

Puust ja punaselt

majandusaasta on kalendriaasta

rida	kuupäev	makse/maks	summa	maksumäär
1	10.03.2009	2009 arvatud I avansiline makse	1/4 2006, 2007, 2008 keskmisest maksustatavast summast	20%
2	10.07.2009	2009 arvatud II avansiline makse	1/4 2006, 2007, 2008 keskmisest maksustatavast summast	20%
3	10.10.2009	2009 arvatud III avansiline makse	1/4 2006, 2007, 2008 keskmisest maksustatavast summast	20%
4	10.03.2010	2009 arvatud IV avansiline makse	1/4 2006, 2007, 2008 keskmisest maksustatavast summast	20%
5	1.07.2010	2009.a.tulumaks	lõplik 2009.a maksu tasumine/ tagastamine (arvesse võetakse üksnes 2009 a tasutud avansse)	20%
6	10.10.2010	2010 arvatud I avansiline makse	1/3 2007, 2008, 2009 keskmisest maksustatavast summast	19%
7	10.03.2011	2010 arvatud II avansiline makse	1/3 2007, 2008, 2009 keskmisest maksustatavast summast	19%
8	1.07.2011	2010.a.tulumaks	lõplik 2010 a maksu tasumine/ tagastamine (arvesse võetakse üksnes 2010 a tasutud avansse)	19%
9	10.10.2011	2011 arvatud I avansiline makse	1/3 2008, 2009, 2010 keskmisest maksustatavast summast	18%
10	10.03.2012	2011 arvatud II avansiline makse	1/3 2008, 2009, 2010 keskmisest maksustatavast summast	18%
11	1.07.2012	2010.a.tulumaks	lõplik 2011 a maksu tasumine/ tagastamine (arvesse võetakse üksnes 2011 a tasutud avansse)	18%
12	10.10.2012	2012 arvatud I avansiline makse	1/3 2009, 2010, 2011 keskmisest maksustatavast summast	18%

tulumaks 2009.a kohta
tulumaks 2010.a kohta
tulumaks 2011.a kohta
tulumaks 2012.a kohta

kalendriaasta
maksustatava summa arvutus sisaldab uue süsteemi järgi arvatud vastava aasta lõpliku maksustatavat summat

Riigikogu liikmete arv võib väheneda

Riigikogu fraktsioonid arutasid märtsis parlamendireformi, mille eesmärk on muuta parlamenditöö tõhusamaks.

Väljapakutud reform põhineb kolmel sambal. Esiteks sarnaste vastutusvaldkondadega Riigikogu alaliste komisjonide töö tõhusamaks muutmine komisjonide liitmise läbi.

Hinnanguliselt saaks liita majandus- ja maaelukomisjoni, riigikaitse- ja väliskomisjoni ning põhiseadus- ja õiguskomisjoni. Ülejäänud komisjonid (rahanduskomisjon, ka haridusvaldkonda kattev kultuurikomisjon, keskkonnakomisjon ning sotsiaalkomisjon) jätkaksid praegustel alustel.

Soome eeskujul võiksid valitsuse liikmed samaaegselt olla ka parla-

Vaade Riigikogu saali.

mendi liikmed ning kuuluda sarnaselt ülejäänud parlamendi liikmetega fraktsioonidesse. Teisisõnu saaks ministriks edaspidi vaid rahva mandaadiga parlamenti valitu.

Kolmandaks võiks parlamendiliikmete arvu vähendada 81 saadikuni: Riigikogu liikmeid jääb 69, neile lisandub 12 ministrit. Parlamendiliikmete arvu vähendamise esmaseks eelduseks on esimeses punktis toodud alaliste komisjonide liitmine, funktsioonide ümbervaatamine ning nende arvu vähenemine, sest komisjoni töö- ja kriitikavõimele tagamiseks on tarvilik teatud minimaalne saadikute arv.

Reformi läbiviimine eeldab põhiseaduse muutmist. Uue korra kohaselt valitaks esimene Riigikogu aastal 2011.

Pensionid on taas tõusnud

1. aprillil täitusid kolmandiku Eesti elanike ootused, kui suurenesid ligi 380 000 pensionäri sissetulekud.

Madalad pensionid on olnud läbi aastate üks riigi suurimaid muresid. Olukord, kus meie eakate igakuine sissetulek kasvas vaid killukese haaval, ei olnud selgelt vastuvõetav. Aasta tagasi leppis valitsus üksmeelselt kokku, et nelja aastaga peavad pensionid kahekordistuma.

Pensionitõusu tagab tugev majandus

Eesti majanduse edu on taganud paljudele pensionäridele, kuid tõus ei ole piisavalt peegeldunud pensionites. Seda ei võimaldanud ka kehtinud pensionite indekseerimise süsteem, sest pensioniindeks arvestati seni võrdset pooleks tarbijahinnaindeksi kasvust ning sotsiaalmaksu laekumisest. Süsteemi muudeti, kuna olukord polnud rahuldav.

Selle aasta 1. aprillist hakkas kehtima uus pensionite indekseerimise süsteem. See tähendab, et 80% ulatuses sõltub pensionite arvestamise indeks laekunud sotsiaalmaksust ehk sellest, kui palju on palgad tõusnud. 20% sõltub tarbijahinnaindeksi kasvust. Nüüdsest astub pensionite jätkuv tõus ühtsemat sammu palgade kasvuga riigis. Samuti suureneb edaspidi senisest rohkem pensioni baasosa. See on ainuke osa pensionist, mis on kõigile pensionisaajatele võrdne. Nii tõusevad ka kõige madalamad pensionid.

Sotsiaalminister Maret Maripuu: "Aktiivsed ja ettevõtlikud eakad on Eesti ühiskonna rikkus. Nagu iga laps ja lapselaps vajab vanavanema nõu ja eeskju, nii vajab ka ühiskond vanema põlvkonna tarkust. Usun, et pen-

Pensionite uued suurused		
	Enne	Alates 1. aprillist
Rahvapension	1573	1913
Pensioni baasosa	1373	1670
Pensioni aastahinne	54	65
Vanaduspension (staaži 15 aastat)	2190	2675
Vanaduspension (staaži 30 aastat)	3006	3650
Vanaduspension (staaži 40 aastat)	3551	4300
Vanaduspension (staaži 44 aastat)	3769	4560

sionite jätkuv tõus suurendab meie eakate kindlustunnet ja soovi ühiskonna elus aktiivselt kaasa tegutseda."

Sotsiaalmaksu laekus möödunud aastal 25,34% võrra rohkem kui 2006.

aastal. Tarbijahinnaindeks kasvas eelmisel aastal 6,6% võrra.

Maksuvaba tulu suureneb

Maksuvaba tulu suurus on 2008. aastal 27 000 krooni ehk 2250 krooni kuus.

Pensionipõlves jääb ajalehtede lugemiseks rohkem aega.

Sellele lisaks on pensionäridele ette nähtud täiendav, 36 000 krooni aastas ehk 3000 krooni kuus, maksuvaba tulu. Järelikult on 2008. aastal mittetöötava pensionäri kuni 5250-kroonine pension tulumaksuvaba. Ainult seda summat ületav osa maksustatakse 21%lise tulumaksuga. Maksuvaba tulu on 2009. aastal 2500 ja 2010. aastal 2750 krooni kuus ja tulumaksu määr väheneb igal aastal 1 protsendi võrra, olles aastal 2011 vaid 18%.

Reimo Nebokat

Lissaboni lepe hoiab ELi tugevana

Riigikogu on heaks kiitmas Lissaboni lepet, mis muudab Euroopa Liidusisesed asjatoimetused efektiivsemaks ja nüüdisaegsemaks. Kehtib ju praegu veel hulk kordi, mis töötati välja kuue liikmega organisatsioonile, kuid 27 ja võimalik, et mõne aasta pärast rohkem kui 30 liikmega organisatsioonile enam hästi ei sobi. Seetõttu võtaks Lissaboni lepe argumendi ära neilt ELi edasise laiendamise vastastelt, kes on seni pugenud ettekäände taha, et EL pole rohkemateks liikmeteks organisatsiooniliselt valmis.

Ühehäälsus on oluline

Mida siis Lissaboni leping võrreldes praeguse olukorraga muudab? Esimajoonese võimaldab see suurendada Euroopa Komisjoni, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Parlamendi tegevuse tõhusust. Nii laiendab leping nende valdkondade arvu, kus otsuste vastuvõtmiseks pole vaja konsensust, näiteks võitlus kliimamuutustega, energiaturvalisus, humanitaarabi eraldamine. Neis ja veel ligi 40 valdkonnas saab otsuseid teha edaspidi kvalifitseeritud hääleteenamusega ehk seda peab toetama 55% liikmesriikidest, kes esindavad vähemalt 65% Euroopa Liidu elanikest. Et vältida olukorda, kus mõned kõige suurema elanikearvuga liikmesriigid saaksid tõkestada otsuste vastuvõtmist, on ette nähtud, et blokeeriva vähemuse peavad moodustama vähemalt neli liikmesriiki. Ühehäälsuse nõue jääb aga jätkuvalt kehtima maksu-, välispoliitika-, kaitse- ja sotsiaalkaitse küsimustes. See uus süsteem jõustuks 2014. aastaks.

Välispoliitika ühtsemaks

Üks olulisemaid ELi ülesandeid on Euroopa huvi ja väärtuste edendamise maailmas ning selleks on vaja võimalikult ühtset välis- ja julgeolekupoliitikat. Lissaboni lepe tugevdab seda ELi välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ametikoha loomisega, kes on ühtlasi ka Euroopa Komisjoni asepresident, ning ELi välisministrite loomisega. Välispoliitika kõrge esindaja ülesanne on ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika juhtimine ning temast saab ELi välisministrite nõukogu esistuja.

Euroopa turvalisust suurendab Lissaboni lepe solidaarsusklausliga, mille kohaselt on liikmesriigid kohustatud andma abi kõigi enda käsutuses olevate vahenditega teisele liikmesriigile, kes langeb oma territooriumil relvastatud kallaletungi ohvriks, teda tabab terrorirünnak, juhtub loodusõnnetus või inimtegevusest põhjustatud õnnetus.

Ka pärast Lissaboni leppe jõustumist jääb Euroopa Liit riikide liiduks ega muutu liitriigiks ning Lissaboni lepe peaks meeldima ka euroskeptikutele, sest esmakordselt reguleeritakse ELi aluslepinguga vabatahtlikku ELi väljaastumist ehk iga liikmesriik võib otsustada oma põhiseadusest tulenevate nõuete kohaselt ELi välja astuda.

Urmas Paet, välisminister

[LUGEJA KÜSIB]

Taavi Rõivas: Pensionikasv jätkub

Neli korduma kippuvat küsimust. Vastab Riigikogu liige Taavi Rõivas.

Riigikogu muutis 1. aprillist pensionide arvutamise korda, mida tähendab see pensionäride jaoks?

Seadustati pensionide kiirem kasv. Iga aasta 1. aprillini kasvab pension maksimaalsel võimalikul (loe: riigile maksimaalselt jõukohasel) määral. Käesoleva aasta kasv on keskmiselt 22% – baasosa kasvab natuke rohkem, aastahinne natuke vähem.

Pensioni baasosa on nüüdsest 1670 krooni ja aastahinne täpselt 65 krooni. 44aastase staaži juures on pensioni suuruseks 4560 krooni.

Kui suure osa sellest kasvust sööb ära inflatsioon ehk elukalliduse tõus?

Kõige negatiivsema ennustuse järgi

on 2008. aasta inflatsioon 9% – lihtne tehe 22%-9% ütleb, et iga pensionäri ostujõud kasvab 13% võrra. Järgmisel aastal kasvavad hinnad 5,4% ning pensionitõusu mõju pensionäride ostujõule on suurem.

Usun siiski, et suvine prognoos on optimistlikum ning inflatsioon ka mõnevõrra väiksem. Ka Euroopa Komisjon, Rahvusvaheline Valuutafond ja mitmed pangad on rahandusministeeriumist optimistlikumad. Riik peab alati arvestama kõige negatiivsema stsenaariumiga ning seda rahandusministeerium ka teeb. Olles valmis halvima, ei jää me häta ka siis, kui tegelikkus on ilusam.

Kas paralleelselt pensioniga tõuseb ka tulumaksuvaba määr?

Loomulikult. Riigikogus valitseb konsensus küsimuses, et vanaduspension peab olema maksuvaba.

Taavi Rõivas kinnitab, et pensionitõus on seadusega paigas.

Uus majandusprognoos viitab võimalusele, et riigielarve tulud ei laeku oodatud ulatuses. Mil määral mõjutab see pensionide suurust?

Isegi kui ennustus alalaekumisest vastab tõele, siis pensionid jäävad varem kavandatud tasemele. Pensionitõus

on seadusega paigas ning seda ei muudeta.

Küsi lisa:

Taavi Rõivas
511 9799
taavi@reform.ee
www.taaviroivas.ee

FOTO: PIRET PAKLER

Lühidalt

Jõhvi tänavaid hakkab jälgima 15 salasilma

Jõhvi vallavalitsus tahab linnatänavad varustada 15 videokaameraga, mis hakkavad jälgima käidavamaid tänavaid ning olulisemaid liiklussõlmepunkte.

Vallavalitsus tellis turvafirmalt G4S uuringu, milles leiti, et optimaalne oleks paigaldada üle linna 15 kaamerat koos autonumbrite tu-

vastamise süsteemiga. Kogu videoseire juhtimispuhast asuks politseis, kes kaamerapilti ka jälgima hakkaks.

“Eesmärk on ikkagi turvalisuse suurendamine,” ütles vallavanem Tauno Vohmar videovalvesüsteemi vajalikkust põhjendades. “Eks projekteerimine läheb maksma mõnisada tuhat krooni ning sellega saame hakkama, kuid süsteemi väljahitamine ulatub ilmselt miljonitesse,” sõnas vallavanem.

Vohmar ei pea aga õigeks, et kogu seiresüsteem rajatakse Jõhvi maksumaksja rahaga. “Eesmärgiks on sel aastal projekt ära teha ja siis hakata edasi liikuma ning otsima kaasfinantseerijaid,” lausus ta. Ja kuigi Euroopa Liidu fondirahale praeguse seisuga selle projekti puhul lootet ei saa, pole tema sõnul välistatud, et aasta-paari pärast olukord muutub. Samuti usub ta, et projektile õnnestub rahalist toetust leida kohalike ettevõtjatele.

Põhjarannik

Euroopa haridusjuhid külastasid Virumaad

Rakvere vene gümnaasiumi eestvõttel külastas Lääne-Viru maakonda üheksa haridusjuhti Saksamaalt, Hollandist, Itaaliast ja teistest Euroopa riikidest.

“Õppelähetuse teema “European Cooperation – Intercultural Dialogue” oli inspireeritud sellest, et 2008. aasta on kuulutatud Euroopa kultuuridevahelise dialoogi aastaks,” ütles SA Archimedes hariduskoostöö keskuse nõunik Sirlil Taniloo.

“Kuigi eesmärk oli tutvustada Euroopa haridusala otsustajatele Eesti haridussüsteemi, tundsid külalised huvi ka administratiivse juhtimise ning poliitilise ja finantseerimissüsteemi vastu,” rääkis Rakvere vene gümnaasiumi direktori asetäitja ja ettevõtmise koordinaator Marina Muravkina.

Külalised kohtusid Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu tegevdirektori Jaan Lõõniku ja maavanem Urmas Tammega. Mõlemal kokkusaamisel räägiti poliitilist ja koolikorraldusest, samuti tutvustati külalistele maakonna arengukava.

Virumaa Teataja

Toila ja Sillamäe istutavad metsa

FOTO: ERAKOGU

Ajal, mil üha rohkem ja rohkem lõigatakse tulu metsa langetamisest ja puiduga kauplemisest, on Sillamäe ja Toila Reformierakonna liikmed ühise projektina otsustanud hoopis metsa istutamise kasuks.

Viis aastat tagasi mais tehti juba sarnase ettevõtmisega august ja peab tunnistama, et projekt sai kohalike elanike sooja vastuvõtu. 2003. aasta üritusel oli palju osalejaid ja kokku istutati umbes 3 hektarit noort metsa. Koostöös RMKga on ka sel aastal plaanis ettevõtmine läbi viia. Ida-Virumaa arengu- ja planeeringuosakonna peaspetsialist Tiit Toos loodab, et ka sellel aastal on osavõtt metsaistutamiseksioonist huvilisterohke.

“Loodusprojektide vastu on huvi väga suur, kuid see eeldab tõsiselt tööd nii projekti ettevalmistamisel, korraldamisel ja tihti ka pärast ürituse lõppu tuleb veel asju ajada. Kahju, et prevaleerib siiani seisukoht, et “Teie organiseerige, me siis vaatame,” sõnas Toos. “Ootaksin noortelt palju rohkem initsiatiivi ja julgust oma huvide ja vajaduste rahuldamiseks üritusi korraldada. Võimalused on olemas,” loodab Toos noortelt aktiivsemat algatustööd.

Koostöö sujub

Metsaistutamistalgute suurimaks probleemiks võib kujuneda eelkõige transpordi korraldamine, kuna maakond on suur ja sõit on kulukas. Samas loodetakse üritusele kaasata kõikide Ida-Viru piirkondade noored ja teised huvitatud liikmed. “Pöördume

Sarnaselt viis aastat tagasi toimunud talgutega lähevad ka sel aastal reformierakondlased metsa istutama.

vastavasisulisel ettepanekuga RMK kohaliku kontori poole ja palume neil ettevalmistatud lank ette näidata.

Kui põliselanikel on turvaline ja õdus Toilas olla, siis sama meelsasti tehakse tööd selleks, et ka turistid Toilast mööda ei sõidaks.

Koostame projekti, milles taotleme Reformierakonna juhatuselt kompenpeerida toitlustust ja vajadusel transpordikulud,” rääkis Toos koostööst toetajatega.

Viis aastat tagasi korraldatud üritus viidi läbi Sillamäe ja Toila Reformierakonna liikmete ja noorte osavõ-

tu. Ka seekordne initsiatiiv tuli Sillamäe noorte poolt. “Väga suureks abiks oli juba toona RMK kohalik metsakond, kes varustas meid tööriistadega, kinnastega, andis vajaliku väljaõppe ja muidu lahket nõu,” märkis Toos. “Kuna eelmised kogemused olid vastastikku tulusad, siis oleme veendunud, et RMK võtab meid ka sel korral kui häid partnereid,” on Toos rahul.

Toila turistidele atraktiivsemaks

Reformierakond ei hooli ainult Toila ümbruskonna metsadest, vaid üritatakse ka muul moel piirkond elanikele ja turistidele võimalikult huvitavaks ning kauniks teha. Reformierakonna toel rajatakse Toila-Oru parki uus vaatepaviljon ja arendatakse tervet pargiansambli. “Reformierakond

töötab kindlalt selle nimel, et inimestel oleks Toila vallas hea elada, töötada ja puhata. Oleme seisukohal, et kui põliselanikel on turvaline ja õdus Toilas olla, siis sama meelsasti tehakse tööd ka selle nimel, et turistid Toilast mööda ei sõidaks,” räägib Toos ja usub, et siiani on ülesannete kõrgusel oldud. Toila valla suurtest projektidest on lõppjärgus uue kanalisatsiooni- ja veevärkisüsteemi rajamine, mis peaks pädima Toila peatänavat täieliku korrastamisega. Ka sadamat arendatakse jätkuvalt. Reformierakonna Toila piirkonna juhatus hõikab välja ka lubaduse eesseeisvaid valimisi silmas pidades. “Kui saame valituks järgmisesse volikogu koosseisu, on eesmärgiks ellu viia noorte perede toetusprogramm,” lubab Toos.

IETI

Palmse mõis pakub sisukat meelelahutust

FOTO: ERAKOGU

Palmse mõisa juhataja Maie Urbas räägib sellest, mida huvitavat ja põnevat pakub väärikas mõisakompleks turistidele.

Palmse asub hästi säilinud ja taastatud mõisakompleks, kus on külastajatele kasutamiseks 41 hoonet ja ehitist alates härrastemajast, lõpetades palmimaja või sepikojaga. Pargid ja suur õunaaed pakuvad mõnusaid kohti jalutamiseks ja looduse nautimiseks. Lisaks veel 5 kilomeetrit metsaradu, kus teerajad viivad Bresti paviljoni, Inglise, Sepa – ja Kuradisillale või satute hoopis kloostrikividele, mis on seal juba sadu aastaid. Mõis on täis jutustusi ja legende, mida on jutustanud ka Fr. R. Kreutzwald.

Kultuuri ja ajaloo nautijatele

Mõis jätab võimalusi näituste nautijatele, sest erinevaid näitusi võib leida kuues erinevas majas. Alates härrastemaja interjööriidest ja ajaloo jutustavatest näitustest kuni aidas olevate vanasõidukiteni. Palju huvitavat pakub moonakatemaja, kus on kiigeväljak suure külakiige ja paljude

Palmse mõisa juhataja Maie Urbas on uhke mõisa arengu üle.

väikeste kiikidega. Saab küpsetada leiba, lüpsata lehma, teha võid ja rakendada ette hobust.

Sööginautijatele on Palmse samuti sobilik koht. Härrastemaja veinikeldris saab maitsta erinevaid veine ja 19. sajandile iseloomulikke roogasid. Endises supelmajas on mõnus kohvik, kus pakutakse maitsevaid saiaid ja head kohvi. Kui aga tahad süüa kui talupoeg, siis mine kõrtsi, kus peale sinu saab 99 matsi olla. Hea lahe koht ja põnev näitus kohe kõrval.

50 hektarit mõisa alla käivat maad annab suurepärase võimaluse pida siin maha pulmad, ettevõtte suvepäevad või isiklikud tähtpäevad. Ruumi jätkub ka lastele, kellele on loodud suurepärase tingimused.

Muusikat ja konverentse

Traditsiooniline on jaanitule korraldamine, mis hõlmab enda all nii rahvakunsti, pidu tuntud ansambli saatel (viimati VLÜ) kui klassikalise muusika kontserti. Mitu aastat on toimu-

nud ka rehepeksuöö, kus pekstakse reht ja peetakse pidu. Augustis toimuvad õõmuusika kontserdid, mis kõlavad nii Bresti paviljonis kui härrastemaja saalis. Paljudele üritustele oleme meie korraldajate poolel. Pulmade hulk mõisa aasta-aastalt suureneb ja selleks annab kaasa mõisa oma cateringi teenus. Mõis on ka tuntud konverentside ja seminaride korraldamise kohana, pakkudes selleks ruume, tasemel toitlustamist ja õbbimist kuni sajale inimesele.

Hetkel on ehitamisel mõisa 100-kohaline kõrts ja 45kohaline külalistemaja, mida ehitatakse pangalaenu abiga summas 13 miljonit krooni. EASile on esitatud projektitaotlus, mille kogusumma on 28 miljonit. Projekti realiseerumise käigus läheb käiku õppekeskus, tehakse korda härrastemaja aed, remonditakse kavaleridemaja ja rajatakse park, millesse tuleb labürinthek ja muid huvitavaid pargidetaile.

Eelmisel aastal külastas Palmse mõisa umbes 60 000 külastajat. Kahekolme aastaga loodame vastu võtta juba 100 000 külastajat aastas.

IETI

FOTO: ERAKOGU

Vanad kaevandusalad on võimalik muuta kauniteks looduspaikadeks, mis silmale ilu pakuvad, ja ujumiskõhlikeks tehisjärvedeks.

Ida-Virumaa on ka kaevandustega kaunis

Rein Aidma, Riigikogu liige

Reformierakonna Ida-Virumaa piirkonna juht Rein Aidma selgitab, millised tulevikuvõimalused võiksid Eestis energeetikavaldkonnas olla.

Eesti energeetika kahe lähiaastakümne tulevikus on riigi baasenergiaga tagamine reaalne peamiselt kahte moodi: a) põlevkivi ja b) tuumaenergia abil. See tähendab seda, et kui meil on täielik selgus CO2 kvoodiga Euroopa Liidus ja põlevkivikatelde vajaliku lisarenoveerimise osas, siis tagame peamise energiavajaduse meie oma sõltumatu energeetilise toorainega. Kui palju elektrit tagame näiteks ekspordida, sõltub peatselt Riigikogusse jõudva põlevkivi arengukava lõppotsustest.

Loodussõbralik energeetika

Tuumajaamast saadavat lisaenergiat tuleb planeerida lähiaastatel. See lisa on ette nähtud majanduskasvust tuleneva täiendava energiavajaduse katmiseks. Tuumaenergia saamiseks on kaks võimalust: üks – kas osta osalus Leedu või Soome uues tuumajammas, ja kaks – ehitada tuumajaam ise näiteks Sillamäele või Paldiskisse.

Mis puutub tuuleparkidesse, siis siin oma kindlad piirid. Eelkõige vajab tuuleenergia oma tootmise heitlikkuse tõttu kompenseerivat kiiresti töösse lülituvat kompensatsioonivõimsust – tavaliselt on selleks veejõujaam. Eestis seda ei saa teha. Jääb üle kas Rootsi või Läti, aga sellel teemal ei ole läbirääkimisi peetud.

Lisaks vajab tuulejaamade keskkonnasõbralikkus alles tõestamist. Mitmeid tuuleparke Lääne-Euroopas on probleemide tõttu isegi suletud. Ilmselt on mõtet meil mõni tuulepark küll juurde rajada. Näiteks Narva tuuhaväljadele.

Aga minu arvates vääraks tõsist uurimist hoopis näiteks Maa geotermilise energia kasutamine. Vastav süvapuuraudude rajamise tehnoloogia

Eesti põlevkivienergeetika keerulisemad probleemid on eelkõige keskkonnanakaitsega seonduvad.

areneb – ja täna ei saa väita, et selle idee alusel saadav energia on Eesti jaoks vähem perspektiivikas kahekümne aasta pärast kui näiteks tuumaenergia.

Eesti põlevkivienergeetika keerulisemad probleemid on eelkõige keskkonnanakaitsega seonduvad. Nii elektritootmisega kaasnevad õhu- kui tuuhajäätmel ja ikkagi põlevkivi kaevandamisega seotud keskkonnamuudatused. See tähendab, et lähima paari-kümne aasta vältel peame saama hakkama peamiselt põlevkivienergeetikaga, aga alternatiivide leidmine tuleb otsustada ikkagi võimalikult kiiresti.

Kohalikud on harjunud

Kohalike ida-viru elanike suhtumine on erinev. Üldiselt suhtutakse rahulikult, ollakse harjunud – eriti elektritootmisega. Saab ju põlevkiviga seotud majandussektoris otseselt tööd kokku 5–6 tuhat töötajat. Suuremat muret teeb põlevkivi kaevandamine. Eelkõige maastiku muutused, vee kadumine kaevudest, kohatime maastiku soostumine kaevanduste aladel jne. Kuigi kümmekond kohalikku omavalitsust saavad päris soliidset kaevandamistasu, arutatakse selle üle, kuidas seda raha kõige otstarbekamalt kasutada, kuni selleni, et mis siis saab, kui seda raha enam ei tule. Samas tuleb positiivsema poole pealt lisada, et lahtiste karjäärade alade rekultiveerimise (umbes 90% pindala ulatuses) tagajärjel on tekkinud tehismaaistik, kus areneb välja taime-dekooslus.

Nii, et kuigi looduse ümberkujundamine ei ole kunagi ühemõtteliste tagajärgedega, võib just meie põlevkivikarjäärade rekultiveerimise kogemust pidada kindlasti tervikuna positiivseks, ja nii ka ida-virulased sellesse suhtuvad.

Ida-Virumaa külalised saavad näiteks Kohtla-Nõmme kaevandusmuu-

Tasub teada

- Olulisimad Eesti maavarad on kukersiit (põlevkivi) ja fosforiit
- Peale nende on Eesti maavaraks: savi, liiv, kruus, karbonaatkivimid (lubjakivi ja dolomiit), turvas, ravimuda ja mineraalvesi
- Põlevkivi hakati Eestis tööstuslikult kaevandama 1918. aastal, leevendamaks Peterburi küttepuudust
- Lääne-Virumaal on Ida- ja Lääne-Virumaal üle 400 km²
- Ujuaudude tegevuse tõttu voolab aastas merre umbes miljon kuupmeetrit puhast joogivett
- Lääne-Virumaal, Kohala leiukohtas paikneb 1,5 meetri paksune põlevkivikiht umbes 5-7 meetri sügavusel
- Aastas kaevandatakse umbes 15 miljonit tonni põlevkivi
- Elektri tootmiseks kulub aastas 10-12 miljonit tonni põlevkivi. 300 000 tonni kulub tsemendi valmistamiseks, ülejäänud läheb õli tootmiseks
- Umbes 65% Eesti põlevkiviõlist ja selle produktidest suunatakse ekspordiks

seumi või Narva elektrijaamade külastamisel kindlasti väga muljetavaldava kogemuse. Alutaguse mail on ja jääb tulevikuski imetlemiseks väga kauneid looduslikke vaatamisväärsusi. Tulge Alutagusele külla! Ida-Viru on kontrastiderikas ja väga huvitav maakond Eestis. **ETI**

Lühidalt

Jõhvi viaduktile pannakse uus kate

Jõhvi viadukt, mille katte läinud talv lootusetult auklikuks pures, ootab nüüd vallavõimude otsust, mille kohaselt pannakse sillale täiesti uus kate.

Jõhvi amortiseerunud viadukt on juba aastaid olnud uue silla või kanali ootel. Abivallavanema Priit Kesleri sõnul tuleb nüüdki arvestada, et uus kate peab vastu pidama paar-kolm aastat, kuni uus liiklussõlm valmib.

“Lappida pole seal enam võimalik,” ütles Kesler, kelle sõnul on viadukti katte taastamiseks kaks võimalust. Esimese variandi kohaselt freesitakse pealmine asfaldikiht viadukti täies ulatuses maha ning pannakse uus. Teine kava aga võimaldab sama hinna eest teha sama tööd, kuid kiiremini. “See on ühe Saksa firma tehnoloogia. Lähiajal saan teada, missugused võimalused oleks seda kasutada, ja siis otsustame,” sõnas Kesler.

Põhjarannik

Austraalia firma tahab Ida-Virust uraani ja kulda otsida

Austraalia börsiettevõtte Monaro Mining NL soovib Ida-Viru maapõuest hakata otsima mitmesuguseid metalle, muu hulgas uraani ja kulda.

Monaro Mining NL asutas mullu Eestis tütarfirma Balti Kaevandused ja Uuringud. Selle nimel laekusid tänavu 13. märtsil keskkonnaministeeriumile kaks geoloogilise uurimistöö taotlust, mis hõlmavad kokku ligemale 20 000 hektari suurust maa-ala Vaivara, Toila ja Illuka vallas, kirjutab Põhjarannik. Uurimistöö lähteülesandeks on metallete maavara tootmisväärsuste koguste ja kontsentratsioonide perspektiivuse hindamine.

Otsitavate metallide loetelus on raud, molübdeen, vask, plii, tsink, nikkel, uraan, vanaadium, kuld, hõbe ja plaatina. Uuringute käigus on kavas teha kuni sada 60-500 meetri sügavust puurauku. Uuringuluba taotletakse viieks aastaks.

www.kalev.ee

Väike-Maarjas toimus keelekonverents

Kolmapäeval, 16. aprillil toimus Väike-Maarja rahvamajas kahepäevane konverents “Emakeelne Eesti, emakeelne Euroopa”, mis oli pühendatud Ferdinand Johann Wiedemanni keeleahhina asutamise 20. aastapäevale.

Üritusest võttis osa Eesti keeletsialistide tippseleksiond, samuti õpetajad, õpilased ja poliitikud, teatas haridus- ja teadusministeerium. Konverentsi eesmärk oli lisaks juubeli tähistamisele ja laureaatide austamisele teadvustada väikese kasutajaskonnaga keelte ühiseid probleeme ning otsida neile lahendusi.

www.kalev.ee

